

**WILLEM
BARENTSZ
POOL
INSTITUUT**

POOLJOURNAAL

Jaargang 5 nr. 2

Literaire Poolnacht 2012

Pooljournaal is voor iedereen met interesse voor het Nederlandse poolonderzoek

Postbus 716
9700 AS Groningen
050-3635826
wbpolarinstitute@gmail.com
www.wbpolar.nl

Op 16 oktober gaat journaliste en schrijfster Joyce Roodnat wederom op zoek naar de Arctische passie bij bijzondere auteurs als Katti Frederiksen (Groenland) en Kim Leine (Denemarken). De Nederlandse dichter Remco Ekkers zal vertellen over zijn onlangs gemaakte reis naar Groenland. De magie van de Arctis is een grote inspiratiebron voor auteurs overal ter wereld. Denk bijvoorbeeld aan het werk van Bernlef, twee jaar geleden één van de gasten van de Literaire Poolnacht 2010. Het grote succes van die avond is de reden voor het Arctisch Centrum en de afdeling Scandinavische Talen en Culturen van de Rijksuniversiteit Groningen om op dinsdag 16 oktober de Literaire Poolnacht 2012 te organiseren.

Deze keer is het thema Groenland. Wat zal blijken is dat Groenland veel meer is dan smeltende ijskappen. We gaan het eiland zien door de ogen van een Groenlandse, een Deense en een Nederlandse auteur. Hoe ziet en beschrijft een Inuk/Groenlander haar eigen land? Hoe kijkt een Nederlandse dichter en Groenland-reiziger naar het eiland? Hoe ervaart een schrijver en rijksgenoot uit Denemarken het land? Voor de één is het thuis, voor de ander een reisbestemming.

Het belooft een avond vol literaire rillingen te worden met voordrachten in het Deens, Engels, Groenlands en Nederlands. De voordrachten inclusief vertalingen zullen worden afgewisseld door korte interviews met de auteurs. Ga voor meer informatie en aanmelden naar <http://www.rug.nl/arcticcentre>

IJs op Noordpool bereikt laagterecord

De ijsbedekking op de Noordpool heeft half september het laagste niveau bereikt sinds het begin van de metingen in 1979. Daarmee is het laagterecord uit 2007 gebroken. De laatste 30 jaar zien we dat de gemiddelde ijsbedekking elke zomer gemiddeld met een oppervlak van twee keer Nederland afneemt. De opwarming van de aarde leidt tot een krimpend ijsvolume op de poolzee. Het zeeijs is dunner in de winter en beslaat een steeds kleiner oppervlak in de zomer.

Het Amerikaanse National Snow and Ice Data Center te Boulder geeft de meest uitgebreide analyses van zeeijs en geeft ook verwachtingen uit. Er ligt op dit moment nog zo'n 3,41 miljoen vierkante kilometer ijs. Zo weinig ijs lag er sinds de satellietmetingen begonnen, nog nooit.

Zie verder: http://www.knmi.nl/cms/content/108813/ijs_op_noordpool_bereikt_laagterecord

Steun team Noordpool!

WBPI in finale Academische Jaarprijs

Onder de titel 'Bevroren wildernis in beweging. Over-levende Noordpool' dingt het WBPI mee naar de Academische Jaarprijs 2012. Deze prijs is bestemd voor de beste vertaling van wetenschappelijk onderzoek naar een breed publiek. Het team met het meest creatieve communicatieplan ontvangt de hoofdprijs van 100.000 euro om het ingediende plan te realiseren. Maarten Loonen is bedenker en initiatiefnemer van het project SEES.nl, de expeditie waar we de prijs voor willen inzetten.

'Deze expeditie is vuurwerk. Ik heb de lont aangestoken en nu gaat het de lucht in. En ik hoop dat we met z'n allen de hele sterrenhemel kunnen belichten.'

Kun je in een paar zinnen aangeven waar het project over gaat?

SEES.nl is een wetenschappelijke expeditie naar het eiland Edgøya, gelegen in Oost-Spitsbergen. Van 1968 tot 1986 heeft Nederland hier veel onderzoek gedaan vanuit het Nederlandse onderzoeksstation aldaar. Door middel van deze expeditie willen we dit onderzoek continueren. Op grond van satellietbeelden weten we dat de hoeveelheid zeeijs in dit gebied dramatisch is afgenomen. We gaan kijken wat de consequenties hiervan zijn voor plant en dier. In feite brengen we zo de korte termijn gevolgen van klimaatverandering in beeld.

Waar wil je de prijs voor gebruiken?

Deze prijs maakt het mogelijk om 10 studenten en 10 creatievelingen mee te nemen op expeditie. Zij moeten er voor zorgen dat het werk van de wetenschappers vertaald wordt naar het brede publiek. Dichters, fotografen, filmers, beeldhouwers en andere kunstenaars kunnen met hun beelden een heel divers publiek bereiken.

Wat maakt dit project zo bijzonder?

In 1968 vertrokken 4 enthousiaste studenten naar Spitsbergen om onderzoek te doen aan ijsberen. Zij wilden kennis vergaren om de ijsberen beter te kunnen beschermen. Deze 4 studenten startten een campagne om geld in te zamelen en kregen het voor elkaar om een onderzoeksstation te bouwen waar ze 14 maanden konden verblijven. Dankzij hun enthousiasme kreeg Nederland een eigen onderzoeksstation op Spitsbergen waar jarenlang onderzoek naar o.a. de vegetatie en dierpopulaties is gedaan. Het gebied is verder ongerept. We kunnen niet alleen voortbouwen op deze unieke data, we hebben tevens een aantal van de toenmalige (student) onderzoekers bereid gevonden om mee te gaan. En deze mensen willen hun kennis graag delen met een nieuwe generatie studenten.

Welke hulp kun je daarbij gebruiken?

We zitten nu in de finale. Dat wil zeggen dat we één van de laatste drie kandidaten zijn. We hebben een communicatieplan geschreven dat nu bij de jury ligt. Dit plan moeten we tijdens de finale presenteren. We willen dan graag veel publiek in de zaal hebben zitten. Mensen kunnen zich daarvoor aanmelden via <http://www.academischejaarprijs.nl/aanmelden/>.

Daarnaast is er nog een publieksprijs. Alle teams hebben een zogenaamde pitch gemaakt. En het publiek kan stemmen op de beste pitch. Het winnende onderwerp van de publieksprijs staat centraal in een uitzending van Labyrint later in het seizoen. Ik roep hierbij een ieder op om te stemmen via <http://www.sees.nl/>

Nieuwe uitgaven en evenementen

LASHIPA

Editor Louwrens Hacquebord

In dit Engelstalige boek zijn artikelen van het LASHIPA-project gebundeld. In dit project, dat uitgevoerd is tijdens het Internationale Pooljaar, heeft een internationaal onderzoeksteam onder leiding van de Groningse archeoloog Louwrens Hacquebord onderzocht hoe de natuurlijke hulpbronnen van Spitsbergen en Antarctica werden gebruikt. Ze hebben o.a. gekeken naar de opbrengsten, de consequenties voor het milieu en de rol die de vestigingsplaatsen van de oude jagers hierin precies speelden.

Uitgeverij Barkhuis (€ 25,-)

Te bestellen bij het Arctisch Centrum:

<http://www.rug.nl/arcticcentre>

Distributions and sources of dissolved iron in the polar oceans

Proefschrift van Maarten Klunder

De hoeveelheid opgelost ijzer in oppervlakte wateren van de Zuidelijke Oceaan is in enkele gebieden zo laag dat deze de groei van algen beperkt. Door invloed van rivieren, is in de Noordelijke IJszee de concentratie ijzer hoger. Maarten Klunder heeft een goede inventarisatie gemaakt van de concentraties ijzer in verschillende gebieden en op verschillende diepten in de Noordelijke IJszee. Bovendien stelde hij vast waar dit ijzer

vandaan komt. Zijn voornaamste conclusies zijn dat de hoeveelheid opgelost ijzer bij Antarctica op sommige plaatsen zo laag is, dat dit de groei van algen beïnvloedt. In de Noordelijke IJszee is de hoeveelheid ijzer groter door aanvoer vanuit Siberische rivieren. In beide oceanen is de invloed van onderzeese vulkanen voor de aanvoer van ijzer goed in kaart gebracht en groter dan vooraf verwacht.

Promotie: 5 oktober 2012 om 11 uur in het Academieggebouw te Groningen

Winterdieren

Door Bibi Dumon Tak

De dieren in dit boek houden best van zon, maar dan moet het wel een koud zonnetje zijn. Eentje waarvan je haren recht overeind gaan staan. Ze wonen op de Noordpool en de Zuidpool. Het is er altijd koud. Niet gewoon koud, maar ijskoud. Zomers en 's winters staat de diepvries aan. Als de sneeuw eens niet over de velden jaagt, kun je de bewoners horen: de roep van de sneeuwuil, de krakende knietjes van het rendier, het zingen van de beloega, het gebrul van de zuidelijke zeeolifant en het geschuiifel van de keizerspinguïn. Maar als je de reis naar deze winterdieren te lang en te koud vindt, kun je dit boek lekker bij de kachel lezen.

Winnaar van de Gouden Griffel 2012.

Uitgeverij Querido

Women's Work

Women's Work is een warme huiskamerexpositie waarin de Inuk vrouw de hoofdrol speelt.

De Inuit vrouwen zorgen van oudsher voor het huishouden en de kinderen. Haar werkzaamheden en taken worden zichtbaar gemaakt door middel van een twintigtal zeepstenen beeldhouwwerken. Dat dit huishouden uit zwaar en soms gevaarlijk werk bestaat wordt duidelijk tijdens deze huiskamertentoonstelling. Tevens zijn ook sieraden en het gereedschap van Inuit vrouwen, de Ulu (het vrouwenmes), tentoongesteld.

Plaats: Eindhoven

6 oktober 2012 van 13.00 - 17.00 uur

7 oktober 2012 van 10.00 - 13.00 uur

Voor meer informatie: 040 2415806

Lezing Henk Visscher

Op maandag 29 oktober 2012 houdt Henk Visscher een Imakalezing over de milieucrisis aan het einde van het Perm. Hij gaat hierbij in op de recente ideeën over het verband tussen vulkanisme en de Perm-crisis. Deze ideeën houden vooral rekening met milieu-effecten van schadelijke gasen die in de atmosfeer terecht kunnen zijn gekomen.

Voor meer informatie:

<http://www.rug.nl/let/imaka>

**WILLEM
BARENTSZ
POOL
INSTITUUT**

Het Willem Barentsz Poolinstituut is een bundeling van kennis, onderzoek en onderwijs over de Noord- en de Zuidpool.

Het Pooljournaal verschijnt drie keer per jaar.

Heeft u nieuwstips of wilt u zich aan- of afmelden voor het Pooljournaal, stuur dan een email naar wbpolarinstitute@gmail.com. Eerder verschenen nummers vindt u op onze website: www.wbpolar.nl